

3.10.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

DIAARI TEM/1753/03.01.01/2017

Lausunto työ- ja elinkeinoministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitykseen laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Lausunrossamme keskitymme pääosin vesivoiman rooliin esityksessä.

Tavoitteet muutokselle

Suomen tavoitteena on uusiutuvan energian lisääminen 50 prosenttiin 2020-luvulla sekä hiilineutraalin energiajärjestelmän luominen vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää aktiivisia politiikkatoimia ja kustannustehokasta tukijärjestelmää.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettua lakia. Laissa säädettäisiin tarjouskilpailuun perustuvasta preemiojärjestelmästä, jossa teknologianeutraalisti edistettäisiin uusiutuviin energialähteisiin perustuvia voimalaitosinvestointeja.

Sähkön tuottaja, jonka voimalaitos on teknologianeutraalin tarjouskilpailun perusteella hyväksytty preemiojärjestelmään, voisi saada preemion mukaan määräytyvän tuen. Sähkön tuottaja olisi velvollinen tuottamaan hyväksytyyn tarjouksen mukaisesti sähköä. Velvollisuuden noudattamatta jättämisestä sähkön tuottaja määrättäisiin maksamaan valtiolle alituotantokorvausta. Preemiojärjestelmän mukaiset oikeudet ja velvollisuudet olisivat voimassa määräjajan, josta tukiajan enimmäispituus olisi kaksitoista vuotta.

Mielestämme esitetyt tavoitteet ja perustelut muutokselle ovat hyvät.

Esitysluonnos on tavoitteiden vastainen

Lain valmistelun pohjana oli luoda teknologianeutraali tarjouskilpailu, jonka pohjalta tukea myönnetään kustannustehokkaalle uusiutuvaan energiaan perustuvalla uudelle sähköntuotannolle.

3.10.2017

Esimerkiksi eduskunnan talousvaliokunta on edellyttänyt, että tuottajat kantavat sähkön markkinahintariskiä ja kaikilla uusiutuvan energian tuotantomuodoilla on tosiasiallinen mahdollisuus osallistua tuesta käytävään kilpailuun. Tämä periaate ei lakiluonnoksessa toteudu. Hallituksen esitys ei ole teknologianeutraali, sillä vesivoima, ainoana uusiutuvana sähköntuotantomuotona, rajataan kokonaan preemiojärjestelmän ulkopuolelle.

Luonnos hallituksen esitykseksi sivuuttaa kokonaan vesivoiman uusiutuvana energialähteenä ja vääristää kilpailua eri tuotantomuotojen välillä, täysin päinvastoin kuin lakiluonnoksen tavoitteena on ja mitä ministeri Tiilikainen lausunnossaan 15.9. toteaa: ”Uudesta järjestelmästä tulee teknologianeutraali. Tarkoitus on katsoa miten uusiutuvan energian eri tuotantomuodot todellisuudessa pärjäävät markkinaehtoisesti. [...] Sen sijaan, että tehtäisiin tuulivoimalle tai muille tuotantomuodoille omia kiintiöitä tai omia tukijärjestelmiä, laitaankin nyt kokeiluluonteisesti kaikki samalle viivalle.”

Vesivoiman lisäyspotentiaalın rajallisuus ei ole peruste jättää vesivoimaa tukijärjestelmän ulkopuolelle.

Kemijoki Oy suunnittelee parhaillaan uutta voimalaitosinvestointia Kemijoen pääuomaan Sierilään. Hankkeelle on myönnetty lainvoimainen vesitalouslupa. Toteutuessaan Sierilä olisi Suomen 23. suurin vesivoimalaitos ja tuottaisi vuodessa 155 GWh sähköä, joka olisi noin 8 % tavoitellusta 2 TWh:n määrästä. Sierilän investointipäätöksen kannalta tuotantotuki olisi merkittävä, jollei jopa ratkaiseva, toisin kuin lakiluonnoksessa annetaan ymmärtää.

Kemijoki Oy:n tuotantokustannuksista yli puolet on sellaisia, joihin sen on mahdotonta millään tavalla vaikuttaa. Vesivoimalle asetetaan yhä uusia kustannuksia kiinteistöverojen ja muiden velvoitteiden muodossa. Näillä toimilla heikennetään merkittävästi edellytyksiä lisätä vesivoimantuotantoa Suomen sähköjärjestelmään.

Vesivoiman lisääminen mahdollistaa siirtymän kohti uusiutuvaa energiajärjestelmää

Säätökykyisellä ja hyvin ennustettavalla vesivoimalla on suuri merkitys Suomen sähköjärjestelmässä. Säätövoiman tarpeellisuus korostuu entisestään tulevaisuudessa, kun sääriippuvaisten energiamuotojen käyttö lisääntyy. Vesivoima mahdollistaa parhaiten siirtymän kohti uusiutuvaa energiajärjestelmää, sillä se tasapainottaa aurinko- ja tuulisähkön sään mukaan vaihtelevaa tuotantoa.

Vesivoiman lisäämisellä parannetaan myös Suomen huoltovarmuutta ja päästöttömyyttä. Päästöttömyytensä ansioista vesivoima hillitsee omalta osaltaan tehokkaasti ilmastomuutosta.

3.10.2017

Kemijoki Oy:n muutosesitykset hallituksen esitykseen 14.9.2017 ja esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin

- Sivu 4, 1. kappale: "...kilpailutukseen voivat tosiasiallisesti osallistua **vesivoima-**, tuuli-, aurinko- ja CHP-tuotannon..."
- Sivu 11, 2. kappale: "Vesivoiman tuotantoon **odotetaan lähivuosina yli 100 GWh/a lisäystä**. ei odoteta mainittavaa lisäystä, lähinnä ympäristösäätelystä johtuvista syistä."
- Sivu 18, 5. kappale: "Sähkön tuottaja voisi osallistua tarjouskilpailuun **vesivoimalaa**, tuulivoimalaa, biokaasuvoimalaa, puupolttoainvoimalaa, aurinkovoimalaa tai aaltovoimalaa..."
- Sivu 30, 6. kappale: "...uusiutuvan energian voimalaitoksella tarkoitettaiisiin sellaista **vesivoimalaa**, tuulivoimalaa..."
- Sivu 31, 5. kappale: "Tarjous voisi koskea **vesivoimalaa**, tuulivoimalaa..."
- Sivu 31, 6. kappale:

"Tarjouskilpailu olisi teknologianeutraali. Preemiojärjestelmän soveltamisalaan kuuluisivat RES-direktiivissä tarkoitettut uusiutuvat energialähteet siltä osin kuin kyse on niihin perustuvasta, Suomen oloissa merkityksellisestä sähkön tuotannosta, ~~lukuun ottamatta~~ **mukaan lukien vesivoima**. Vesivoima on metsäbiomassan ohella merkittävin uusiutuvan sähkön tuotannon muoto Suomessa. Suurvesivoiman (yli 10 MW) osalta uusiutuvan energian lisäyspotentiaali on rajallinen, sillä rakentamaton vesivoimapotentiaali sijaitsee pääosin suojelluissa vesistöissä. ~~Lisäksi suurvesivoimainvestoinnin arvioidaan olevan kannattava myös ilman tukea. Käytännössä vesivoimatuotannon lisäyspotentiaali Suomessa rajoittuu lähinnä olemassa olevien laitosten tehonkorotuksiin ja pienvesivoiman (enintään 10 MW) lisäykseen. Preemiojärjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle jääviin voimalaitosinvestointeihin, esimerkiksi vesivoiman tehonkorotuksiin ja pienvesivoimahankkeisiin, olisi mahdollista hakea energiatukiasetuksen mukaista energiatukea.~~"

Pyydämme huomioimaan em. perustelut ja muutosesitykset vastaavasti myös lakitekstissä.

Kunnioitavasti,

KEMIJOKI OY

Tuomas Timonen
toimitusjohtaja